Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го КВІТНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 109. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 30, 1952. VOL. LX.

ПРИДІЛЕННЯ ШКІЛЬНОГО ЧАСУ НА НАВЧАННЯ РЕЛІГІЇ ЗГІДНЕ З КОНСТИТУЦІЄЮ

Вашингтон. — Верховний Суд ЗДА, шістьма голосами проти трьох, підтримав постанову шкільної ради міста Ню Йорку, щоб шкільних дітей, на бажання батьків, звільняти від науки у публічних школах на те, щоб вони могли навчатись релігії в будинках, не належних до школи. Учні, що не ходять на релігію, мають в тому часі залишатися в школі. Суддя *Вилйем О. Доґлес*, висловлюючи думку більшости, заявив, що навчання релігії, практиковане в нюйоркських школах, не противиться засаді відділення церкви від держави, бо виклади релігії відбуваються поза школою. Він зауважив теж, що нюйоркська система різниться від системи в Чампейн, у стейті Ілиной, яку Верховний Суд признав неконституційною в 1948 р. тому, що там навчання реелілії відбувалося у шкільних будинках. Меншина Верховного Суду, яка голосувала проти такого рішення, складається з трьох суддів, з яких кожний висловив відмінну думку, одначе вони всі три погоджувалися в тому, що нюйоркська практика не різниться в нічому від чампейнської. Суддя Ґюґо Л. Блек додав ще, що місто Ню Йорк змагає до обов'язкового навчання релігії, щоб придбати вірних для релігійних груп.

Буденц свідчить у другому процесі проти комуністів

Ню Йорк. — Луї Ф. Буденц, колишній редактор комуністичного щоденника Дейлі Воркер, був покликаний прокуратором на першого свідка проти 16 другорядних комуністів, обвинувачених в змаганні до насильного перевороту американського уряду. Він пізнав обвинуваченого Александра Бітелмана, як члена американського к о м уністичного Політбюро та як промовця, що в 1956 р. закликав знищити уряд Злучених Держав. Свідок ствердив, що Бітелман заявив на нараді: „Ми мусима тямити, що революційна мета комуністичної партії це насильний переворот в уряді Злучених Держав". Ці слова Бітелмана, були його власні, за свідченням Буденца. Процес проти другорядних комуністичних провідників, які прийшли на місце перших, засуджених на кару п'ять років тюрми в 1949 р., почався в половині березня, одначе суддя Едвард Е'Дімок дозволив адвокатам підсудних на повну провірку списку кандидатів на присяжних суддів і на заміти проти них і це забрало багато часу. Свідчення Буденца відносилося до промови Бітелмана на тайних нарадах Політбюра в готелі Алберт, при Юніверсіті Пл. у Ню Йорку з кінцем 1936 р. Оборонці обвинувачених комуністів зголосили до суду закиди проти Буденца, доводячи, що він в давніших свідченнях зізнав неправду. Суддя відкинув ці закиди, як нестійні.

Сенатська комісія зменшила допомогу чужинним країнам

Вашингтон. — Сенатська комісія закордонних відносин вирішила зменшити на повний більйон долярів видатки на допомогу чужинним країнам, які були пляновані адміністрацією в загальній висоті дол. 7,900,000,000. Комісія не застановлялася над спеціяльними позиціями в видатках, тільки вирішила загально обтяти їх на 12.6 відсотків. Свідки, що складали свої свідчення під час переслухань у комісії, виразно остерігали сенаторів, що зменшення видатків на допомогу закордонним країнам, головно тим, що належать до Північно Атлантійського Пакту, зменшить їх придатність до оборони від комуністичної аґресії. Голова комісії, сен. Там Коналлі, не виявив причин, чому комісія одноголосно пішла проти осторогі, одначе загальний здогад такий, що бажання ощадности в видатках було головним моментом такого зменшення. При голосуванні не було партійних різниць, бо чотири демократи приєдналися до республіканців і так обмежили пляни президента.

ГЕНЕРАЛ ВІДПОВІДАТИМЕ ПЕРЕД СУДОМ ЗА ЗАПИСКИ ВИКРАДЕНІ КОМУНІСТАМИ

Вашинґтон. — Команда армії висунула проти генерала Роберта В. Ґрова закиди, що він не допильнував таємности записок, поміщених у своєму щоденнику, який попався в руки комуністів. Записки спиралися на довірочних інформаціях. У них був висловлений погляд генерала, що війна між Західними країнами й Совєтами неминуча. Генерал-майор Ґров був військовим аташе при американській амбасаді в Москві і залишив свій щоденник в готелі, коли улітку минулого року він виїхав на нараду військовиків у Німеччині. Мабуть в тому часі совєтські аґенти дісталися до його мешкання і відфотографували щоденник, бо виїмки з записок генерала появилися в книжці, виданій комуністами у Східній Німеччині. Команда армії наказала генералові залишити свій пост і перенесла його до квартири Другої Армії в Форт Мід, у стейті Мериленд. Тепер він має стати перед воєнним судом. Якщо б йому довели вину, тоді він може дістати п'ять років тюрми, звільнення з військової служби і позбавлення платні, а навіть і пенсії на випадок звільнення.

Генерал-майор Роберт М. Ґров, проти якого провадиться розслідування у воєнім суді, в зв'язку з його записником, що опинився в руках комуністів. У цьому записнику, викраденому, як він був у Франкфурті, в Німеччині.

ЗАКІНЧЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ З ЯПОНІЄЮ

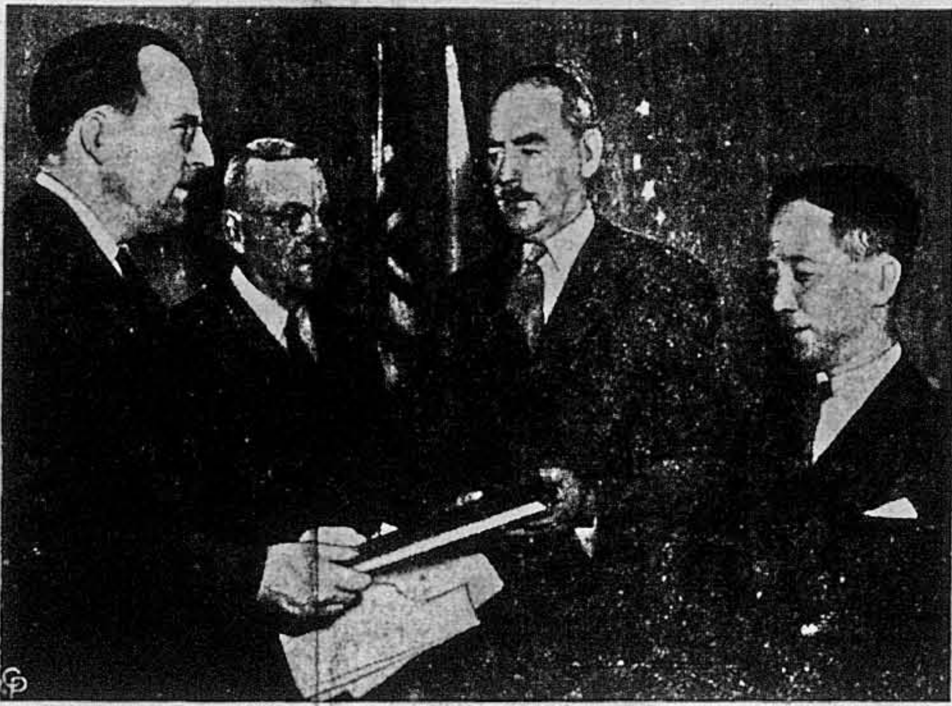
РОСІЯ ПРОТЕСТУЄ

Вашингтон. — Позавчора закінчилося воєнне положення між ЗДА й більшістю союзників з одного, й Японією, з другого боку. Війна й воєнний стан тривали разом десять років, чотири місяці й три тижні. Закінчення воєнного стану було відзначене в Вашингтоні короткою, десятихвилинною церемонією, під час якої закріплено договір безпеки, за яким оружні сили ЗДА охоронятимуть інтереси Японії, доки вона належно не відбудує свою оборонну спроможність. Президент Т р у м а н особисто не був присутній на урочистості в департаменті стейту, одначе в комунікаті відчитанім секретарем Ачесоном привітав мир знаменними словами, окресливши його, як початок нової доби, в якій Японія займає належну позицію в змаганнях проти комуністичного імперіялізму. Президент підкреслив, що впродовж останніх шости років, японський народ і уряд виявив багато зусиль для побудови демократії в своїй країні. Ці зусилля спричинили, що Японія привертає своє, — рівнорядне й почесне,—місце серед вільних народів. Це, як підкреслив президент, відбувається в той час, коли комунізм поневолив великі обшари землі й багато нещасливих народів і загрожує поширити ще далі свій устрій примусу й визиску. Японський нарід усвідомив небезпеку і готовий взяти участь в спільних зусиллях проти загрози.

Негайно після церемонії, Росія зложила офіційний протест проти дій ЗДА, а саме з приводу розв'язання Далекосхідньої Комісії, з приводу мирового договору та договору безпеки. Совєтський посол, Александер Панюшкін, окреслив договір, як знаряддя „обернути Японію в військовий причілок ЗДА на Далекому Сході", а розв'язання Далекосхідньої Комісії, як „неправну дію". Протест цей зігноровано.

Як наслідок здійснювання мирного співжиття, перший по війні, японський дипломат Руї Такевчі вступив до будинку японської амбасади, на якому знову повіває прапор сходячого сонця.

У зв'язку з повним замиренням, Труман оголосив закінчення воєнного стану, деклярованого свого часу президентом Рузвелтом.

ЯПОНІЯ ЗНОВУ НЕЗАЛЕЖНА ДЕРЖАВА

Коротка церемонія в Державнім Департаменті, у Вашинґтоні, закінчує воєнний стан з Японією. Державний Секретар, Дін Ачесон (в центрі) тримає в руках текст ратифікованого мирового договору. Праворуч японський представник Р. Такевчі.

Китайські комуністи стануть перед судом за вимушення викупу

Ню Йорк. — Комуністичний китайський щоденник, — його видавець і колишній керуючий редактор поставлені в стан обвинувачення федеральною слідчою судейською лавою за участь в „міжнароднім ракеті", складенім з убивств, вимушенням викупу й тортур, при допомозі яких американські китайці були приневолювані оплачуватися мільйонами долярів в користь Червоного Китаю. Обвинуваченим закидають 53 різнородних випадків провини. Вони діставали незаконні гроші і створили кредитовий фонд для трьох банків, контрольованих комуністами. — Банки находяться поза кордонами ЗДА. Федеральний прокурор твердить, що китайський щоденник в Ню Йорку містив оголошення таких банків з закликами, щоб американські китайці висилали американські доляри до Червоного Китаю. Крім того, газета в редакційних статтях вимагала від своїх читачів підтримки для режиму Мао Це-Тунґа. Прокурор твердить, що це підтримка для торговців людською нуждою. Під впливом оголошень і залякування вислано з Америки — 1,000,000 дол. на рятунок родин китайців, що залишилися на рідних землях, від помсти червоного режиму.

Факти викривають ролю Совєтів у Катині

Республіканський конґресмен з Висконзін, Альвін Е. О'Конскі, прибув літаком з Франкфурту до Ню Йорку і заявив журналістам про те, який вислід дали переслухання перед Комісією Палати Репрезентантів ЗДА в справі катинської масакри польських офіцерів. Конґресмен О'Конскі ствердив, що немає підстави думати, що „хтось інший, а не Совєти" змасакрували 12,000 польських старшин у Катині. Конґресмен О'Конскі заявив також, що Совєти винні в тому, що німці знищили 250,000 поляків у Варшаві під час варшавського повстання в 1944 році. Совєти стояли тоді з великою армією під Варшавою і не зробили нічого, щоб допомогти варшавським повстанцям. Першим ділом Совєтів в цьому повстанні було захоплення в полон 50,000 членів Польської Крайової Армії, по яких і слід загинув. Генерал Двайт Айзенгавер, якого ім'я згадувано на переслуховуванні в Франкфурті, заявив, ща він зараз після закінчення другої світової війни був дуже зайнятий і не міг нічого зробити тоді в справі катинського злочину.

Президент погоджується на судове вирішення в справі захоплення підприємств

Вашинґтон. — Сен. Ґюберт Г. Морфі, демократ з Міннесоти, вийшовши, після розмови з президентом у Білому Домі, сказав кореспондетам, що Труман покладається на рішення судів в справі захоплення ним сталевих підприємств. Це значило б, що уряд приготований на неприхильне становище федерального дистриктового суду, який має видати вирішення біжучого тижня, а зголосить апель до Верховного Суду. — щоб знати, на чому опертися в майбутності. Досі не було випадку, щоб проти президентських заряджень під час необхідности хтось відкликався до суду. Загальна думка в поінформованих колах така, що без огляду, котра сторона виграє, в суді першої інстанції, буде зголошена апеляція до вищого суду негайно. З уваги на таке наставлення президента, виключається можливість конституційної кризи в теперішній суперечці про компетенцію виконної ділянки уряду.

Бельгія вияснює політику Бенелюксу

Ґаґа, Голяндія. — Бельгія вислала до Голяндії нову ноту, яка ширше вияснює бельгійське становище, зайняте в ноті з 11 квітня. Нова бельгійська нота бажає усунути ті всі перешкоди, що стоять на шляху до господарської унії країн Бенелюксу (Бельгії, Голяндії і Люксембурґу). В наслідок цієї нової бельгійської ноти з'їдуться чолові представники цих трьох країн уже в цьому тижні на нараду, на якій мають узгіднити розбіжності між бельгійським і голяндським становищем та в той спосіб підготувати з'їзд трьох міністрів. Бельгійська нота з 11 квітня відкинула була голяндське домагання в справі виміни валюти, спільної імпортової політики та в справі квоти до спільної Европейської Платничої Унії. Нова бельгійська нота признає потребу об'єднання в справі політики закордонної торгівлі, але додає, що це можна осягнути тільки тоді, коли заіснує і достатня співпраця на полі внутрішньої політики. Бельгійці домагаються також запоруки, що голяндський платничий недобір до Бельгії і Люксембурґу залишиться в стриманих межах. Нові підготовчі переговори мали б усунути розходження Бельгії і Голяндії, яка на перше місце висуває створення спільного монетарного і торговельного фронтів у відношені до решти держав.

Новий рід смальцю для домашнього печива

Шікаґо. — Новий тип смальцю придумала фірма Армур для домашнього печива. Це комбінація звичайного звіринного товщу з рослинним. Рослинний товщ, у засаді краще надається на випікання булок і бабок та колачів ніж звичайний смалець, як кажуть хеміки в фабриці Армора, що винайшли нову комбінацію. Рослинний товщ робить печиво на 25% легчим і збільшає його об'єм. Одначе, коли йдеться про скірку на хлібі чи печиві, то до цього краще надається звичайний смалець. Новий тип смальцю повстає таким способом, що молекули товщу розкладаються окремо, а опісля наново їх порядкується. Так повстає новий смалець, який має прикмети обидвох, тобто звіринного й рослинного. Він надається особливо добре для домашніх господинь.

● Неґр-лікар дістав високий пост, іменно віцепрезидента Медичного Товариства повіту Ню Йорк. Ним є д-р Пітер М. Моррей.

Вестінґгавс підвищує платню 75,000 робітників

Питсбурґ. — Підвишку платні з уваги на зріст життєвих цін, признає своїм 75,000 робітникам підприємство Вестінґгавс Електрик Компані висотою одного відсотка в додатку до підвишки на 2½ ц. на годину. Це відноситься до юнійних робітників. Одначе від 1 травня дістануть підвишку теж і 15,000 неюнійних робітників. Їх підвишка буде виносити від $1.75 до $4.35 місячно. Підвишка юнійних робітників буде признана від 1 вересня минулого року. У загальному вона коштуватиме підприємців $4,500,000 річно.

Кап. Карлсен знову при виконуванні службових обов'язків

Гавр. — Сюди прибуває новий пароплав „Флайнґ Ентерпрайз", що має додаток в назві „2". Кораблем командує капітан Карлсен. Популярному капітанові у місті готують урочисту зустріч, в якій візьмуть участь моряки.

НОВЕ ЧИСЛО НЕДІЛЬНОГО ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

Вже вийшло нове число недільного видання „Свободи" з таким змістом: Великий Кондотьєр (про Леонардо да Вінчі) — Орест Дутка, Невідомий Козак — Фотій Мелешко, Тінь (поезія в прозі) — Н. Щербина, Заснування Одеси — В. Січинський, Символіка кольорів українського народу — Є. Онацький, Графіка на виставці в Ню Йорку — В. К-о, „Реставратори" української пісні — В. Петрівський, Українська філятелія — С. Шрамченко, Сумне й веселе в нашому побуті — Роман Лисняк, Нові видання, З науки й техніки, Розвага, Трохи сміху.

ЗАБОРОНА НУДИСТИЧНИХ ЖУРНАЛІВ

Ню Йорк. — Судовою постановою заборонено розповсюджування двох нудистичних журналів, які мали від'ємний вплив на мораль молоді. Заборона торкається двох журналів „Світло й здоров'я" та „Журнал Сонця", що мали розповсюдження не тільки серед членів нудистичних товариств, але й серед мас інших читачів, особливо серед юнацтва,

ГЕН. РІДЖВЕЙ ПРИЗНАЧЕНИЙ НАСТУПНИКОМ ГЕН. АЙЗЕНГАВЕРА В ЕВРОПІ

ГЕН. КЛАРК ПЕРЕБЕРЕ КОМАНДУВАННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Вашинґтон. — В Білому Домі у Вашинґтоні та в усіх столицях країн Північно-Атлантійського пакту вчора повідомлено про призначення ген. Метью Ріджвея, дотеперішнього команданта аліянтських збройних сил на Далекому Сході, наступником ген. Двайта Айзенгавера на пості команданта аліянтських збройних сил в Европі. На цей пост призначив ген. Ріджвея президент Труман, а інші країни Атлантійського Пакту на це погодилися. Рівночасно повідомлено, що президент Труман найменував ген. Марка Кларка, дотеперішнього шефа дієвої армії, на звільнений ген. Ріджвеєм пост головного аліянтського команданта на Далекому Сході. На місце ген. Кларка, як шефа дієвої армії, іменовано ген. Джана Р. Годжа. Ген. Алфред Ґрунтер, що теж був кандидатом на наступника ген. Айзенгавера в Европі, залишиться на дотеперішньому своєму пості шефа штабу очолюваного ген. Ріджвеєм головного аліянтського командування в Европі. Нове командування ген. Ріджвей мав би перебрати, згідно з повідомленням з Білого Дому, — „приблизно з днем 1-го червня" ц. р. Ген. Айзенгавер вернеться до Злучених Держав, щоб взяти участь в кампанії за призначення його кандидатури на президента країни. Президент Труман заявив на пресовій конференції, що ген. Ріджвей сам прохав, щоб ген. Ґрунтера залишити на дотеперішньому його пості шефа штабу в Европі, з уваги на його знання справи та заслуги в дотеперішній організації европейської оборони. Повідомляючи про нове призначення ген. Ріджвея, президент Труман вияснив, що він зробив це з уваги на „широкий досвід ген. Ріджвея в міжнародних військових відповідальностях та на виїмкове знання теперішніх боєвих метод і боєвої тактики." Секретар оборони Роберт Ловет додатково заявив, що европейське командування, очолюване ген. Ріджвеєм і з ген. Ґрунером, як шефом штабу, буде „непереможне". Призначуючи ген. Кларка на місце ген. Ріджвея на Далекому Сході, президент Труман заявив, що ген. Кларк *продовжуватиме зусилля ген. Ріджвея, „включно з намаганням, якщо це можливо, досягнути чесне перемир'я" в Кореї. Негайно після* повідомлення з Білого Дому про ці переміни, всі 14 країн, що є членами Атлантійського Пакту, повідомили через своїх заступників в аліянтській головній квартирі, що вони погоджуються на ці зміни. Теж ген. Айзенгавер в Парижі висловив своє вдоволення з призначення ген. Ріджвея його наступником.

Це найновіша неофіційна світлина генерала Метью Б. Ріджвея, який іменований на місце генерала Двайта Айзенгавера Найвищим Командантом армії Нато.

Нищівник Гобсон був перерізаний надвоє перед затопленням

Вашинґтон. — Адмірал Лінді МекКормік, командант Атлантійської Фльоти, подав до відома в своїй квартирі в Норфолк, що американський нищівник Гобсон затонув при зударі з літаконосцем Васп негайно, бо він був перерізаний надвоє. Щоб устійнити, як це сталося, буде скликаний воєнний суд, перед яким станують як свідки командант Васпа, капітан МекКафрі й інші офіцери. — Васп находиться тепер у дорозі до ЗДА. Команда фльоти заявляє, що нема надії на знайдення когось із пропавших 176 офіцерів і моряків.

ЗАХІД ЖАДАЄ СОВЄТСЬКОГО ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Вашинґтон. — Уряди Злучених Держав, Британії і Франції завершили підготовку чергової ноти у відповідь на останні совєтські пропозиції щодо Німеччини, прохаючи зі свого боку Совєтський Союз, щоб він точніше з'ясував свої пропозиції щодо вибору все-німецького уряду. Західна нота мала б бути передана совєтському урядові впродовж найближчих днів. В своїх нотах з 10-го березня і 9-го квітня совєтський уряд пропонував створення „все-німецького уряду" після „вільних виборів", намагаючись в той спосіб викликати враження, що він змагає до обєднання Німеччини, тільки західні аліянти до того не допускають. Тепер західні аліянти намагаються дістати від Москви вияснення її розуміння „вільних виборів" та як вона собі уявляє такі вибори в східній зоні Німеччини і в східному секторі Берліна, і чи вона готова погодитися на запропоновані вже раніше аліянтами передумови таких виборів, що мали б відбутися під контролею Об'єднаних Націй. Досі совєтська влада в Німеччині навіть не хотіла допустити в свою зону комісію Об'єднаних Націй, завданням якої було перевірити можливості вільних виборів. Злучені Держави обстоюють, що вільні вибори повинна попередити вільна передвиборча кампанія, і вільна для всіх а не тільки для комуністичної партії, та що таку передвиборчу кампанію противники комунізму не можуть вести з в'язничих келій. Тимчасом в Бонн продовжуються і завершуються вже аліянтсько-німецькі переговори в справі мирового контракту із Західно-німецькою Федеративною Республікою та в справі включення її в західно-европейську о б о р о н н у спільноту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУВЕРЕННА ЯПОНІЯ

В понеділок, 28-го о год. 9:30 рано, Японія стала знову суверенною державою. Після страшної війни, започаткованої японськими імперіялістами і мілітаристами, після поразки і сімох років окупації, Японія знову входить в сім'ю вільних націй світу та займає між ними своє місце. Мировий договір з Японією входить в силу, започатковуючи нову добу в історії не тільки тої країни, але і цілого світу.

Японський мировий договір увійшов в силу з хвилиною, як ратифіковані документи того договору зложено в архівах державного департаменту у Вашингтоні. Ця формальність становить зворотний пункт в багатьох практичних справах, довершений вже впродовж окупації в японському наставленні. Відтепер, американські війська в Японії, так дуже потрібні для оборони тої країни, залишаться там, на підставі окремих постанов договору про взаємну безпеку, вже не як переможці і окупанти, але як гості і приятелі. Це формально, бо практично американські окупаційні сили були в Японії як приятелі вже від перших місяців окупації. Власне таке становище, діяметрально відмінне від всіх окупацій, відомих з дотеперішніх історій інших народів, призвело до найбільш далекойдучої революції в цілій соціяльній політичній та господарській системі Японії. Японці, що самі були окупантами, направду можуть говорити про своє „переродження", що довершилось під впливом цілком відмінного американського наставлення і поведінки з переможеним народом.

Американська публічна опінія з великим признанням говорить про заслуги ген. Мек Артура та його наступника ген. Метью Ріджвея в тому, що цей історичний експеримент з Японією пощастив. Не менші заслуги поклав Джан Фостер Доллес, який потрапив відповідно оформити договір та здобути на нього згоду інших союзників. Такі самі великі заслуги в цьому успішному експерименті мають всі ті тисячі американських вояків і старшин, що впродовж окупації не добачували в японцях своїх вчорашніх ворогів, як радше своїх завтрішніх приятелів.

Ще одно, дуже важливе. Японію переможено, зглядно перемогу над Японією завершено атомовою бомбою, перша експльозія якої — як це підкреслювано тоді в коментарах — зробила тисячалітній крок в перед в ітoрії людства та його прогресу. Рівновартність до сили визволеного атому в духово-ідейній площині становили американська окупаційна політика в Японії. Японську армію переможено силою атому, а японський мілітаризм і імперіялізм переможено практичним застосуванням американських ідеалів. Сила зброї і атому могла розбити і підкорити Японію, але здобути японський нарід та його приязнь для справи цивілізованого світу могли тільки американські ідеали. Подібні приклади цих двох непереможних американських сил спостерігається теж в Німеччині.

Ці моменти створюють цілком новий прецедент в історії людства і започатковують нову добу, що її вже сьогодні дехто називає „Пакс Амерікана" та на який так великі надії покладають зокрема поневолені народи. Американська поведінка в Японії і Німеччині є не тільки живим запереченням брехливої большевицької пропаганди про „американський імперіялізм", але теж найбільш переконливим аргументом, що єдиною метою Злучених Держав є мир і воля для всіх. „З нашого боку в мир з Японією ми входимо в надії, що він допоможе нам в досягненні більш загального миру; ми бажаємо, щоб японці були нашими сусідами і приятелями; ми бажаємо,щоб вони були членом Об'єднаних Націй ... ми бажаємо вільнішого і менш ворожого світу і ми хочемо, щоб японці, наші колишні вороги, були його частиною" — коментує суверенність Японії „Ню Йорк Таймс".

Власне ці бажання можна вважати суттю американської політики. Америка вже нераз, устами свого президента, законодавчих палат та своїх інших державних і громадських представників запевняла про такі свої цілі теж російський та поневолені ним народи. Вона простягала руку дружби і згоди навіть Кремлеві, але досі ця рука завжди зависала в повітрю, бо ці народи не мали права простягнути й свою руку, хоч як того бажали б, а Кремль тої згоди і приязні не бажає. Його ціллю є здобуття і підкорення всіх інших народів.

В таких обставинах людство зв'язує свої надії з тою першою американською силою, що розбила японського ворога, щоб опісля своїми ідеалами здобути приязнь японського народу. Жертви, які зложив американський нарід в боротьбі проти японського імперіялізму та які з японського боку впали в Гірошімі, не були даремні. Так само не були б даремні жертви, якщоб їх прийшлося принести по обох боках за таку високу ціль, щоб в світі були тільки воля, дружба і мир між всіми народами, рівними і суверенними.

Революція в суходільній війні

Від часу вибуху останньої атомової бомби у приявності значного числа вояків і великої кількости цивільних спостерігачів на пробних атомових полях Невади, появилися різні коментарі фахових знавців у пресі, але ще важливіші замітки передали вашингтонські кореспонденти великих щоденників до своїх розмов з урядовими чинниками про вислід проби.

Заступник голови ген. штабу армії ген. Джан Е. Голл повернувшися, — як впевняють кореспонденти, — впродовж 24 годин після вибуху до Пентаґону, виявив, що армія плянує використати атомову зброю в трьох тактичних напрямках: з повітря, тобто з літаків; з керованих стрілен і з гармат. Він заявив, що армія вже тепер має підручник про атомове воювання, в якому накреслено початкові інструкції для поведінки й тактики війська. Він схарактеризував розташування й поведінку війська в недалекій віддалі від місця вибуху як „обережне започаткування" для інших вправ. Зрештою генерал був дуже мовчазний.

Одначе репортери з Невади, військові знавці у Вашингтові, як теж поінформовані про ці справи колумністи, хоч висловлюються обережно, то погоджуються в одному, а саме, що атомові військові вправи з 22 квітня були першими тактичними атомовими вправами, що можуть мати велетенське значення в майбутності. Генсон В. Болдвин, військовий знавець Ню Йорк Таймсу, пересилаючи своє звідомлення до газети, написав, що вправи в Неваді це тільки „початок" успішних революційних змін у суходільнім воюванні.

З його спостережь як наочного свідка виходить, що армія стоїть ще перед багатьома проблемами у вжитку атомової зброї, яких вони ще не починали розв'язувати. З тим погоджується теж генерал Голл, хоч говорить про це обережніше. Спостереження обидвох згаданих знавців доповнює Маркіз В. Чайлдс, колумніст з „Юнайтед Фічур Синдікейт" з осідком у Вашингтоні. Він, хоч не їздив до Невади, стверджує — очевидно на підстані достовірних інформацій — що досвіди в Неваді були пробами в „поході атомової революції", яка, на його думку, надходить швидшим кроком, ніж її передбачує Болдвин.

Маркіз С. Ватсон, військовий критик з Балтимор Сан, який теж не їздив до Невади, дає яснішу оцінку вибуху, коли пише, що ці досвіди мають значення як для офензиви так і для дефензиви. одначе, всеодно, „вони означають залишення таких великих концентрацій військ, які давали перемогу в попередніх війнах".

Ще важливіші завваги до вправ у Неваді помістив далеко до їх виконання Дейвид Р. Інґліс, у березневім виданні „Бюлетеня Атомового Знання", на якого покликувалися деякі кореспонденти з досвідів у Неваді. Він написав: „Шкода, що журналісти почали писати про „дитячу А-бомбу", бо ми мабуть не маємо на овиді такого винаходу". Він додав пояснення, що нова бомба є видатніша (більше „компактна") з її вистрільним механізмом. Покликуючися на голову конгресової комісії атомової енергії сен. МекМегона, Інґліс передбачує, що міжнародна контроля атомової енергії буде утруднена. Як тільки атомова бомба буде введена як тактична й стратегічна найсильніша зброя в суміш з іншими родами зброї, її важко буде обмежити в майбутності — заключає автор статті в „Бюлетені Атомового Знання".

Л. Печинська

Фальшують Шевченка

Перекручування історичних фактів та постійне очорнювання борців за волю, що ним росіяни намагаються затримати в кайданах вільні колись народи, — це найкращий доказ безпідставности їхньої акції. Якщо почитати російські газети та статті, що їх вміщують росіяни в чужій пресі, то можна подумати, що Москва, — це найлагідніше ягнятко. Ягнятко це ніколи нікого не притискало, воно ніколи нікого не завойовувало, а лише інші — злі народи — самі себе підкорили Росії й тепер ще хочуть відділятися. Тільки недобрі люди можуть говорити, що ягнятко насильно підкорило лютих вовків, — кавказців, поляків, білорусів, українців та сотки племен і народів. В подібний спосіб пише теж і нюйоркський орган „федералістів", який твердить, що ці злі люди очорнюють навіть Шевченка, кажучи, що Шевченко не любив Росії.

У дійсності ж, запевняють „федералісти", Шевченко любив Росію, а коли й писав щонебудь проти москалів, то розумів під москалями не росіян, а солдатів. Особливо це торкається, за думкою „федералістів", поеми „Катерина", де Шевченко говорить про кривду, яку дівчина дізнала від москаля-солдата, а не росіянина.

А я, все таки переконана, що це „федералісти", а не „націоналісти" фальшують Шевченка. Ось, хоч би й у випадку з цими „москалями". Як би не перекручувати Шевченкових слів, але, під москалями він таки розумів росіян, які за його часів не менше мучили українських селян, як і за часів Сталіна. Доказів на це аж забагато, але пригадаємо тут лише один з них.

В останньому числі журналу „Крила" уміщено цікаву статтю „Царський жандарм про Шевченкову творчість", яка пригадує нам погляди російського жандармського генерала на Шевченкові твори, а зокрема на значення в його творах слова „москаль". Отож жандармський генерал Дубельт у 1847 році, після заарештування Шевченка, дав свою оцінку його творів, яка, звичайно, рішально заважила на долі обвинуваченого.

Зацитую тут дещо з докладу Дубельта:

„Шевченко вдається до всіх дошкульних і пашквільних висловів, де тільки торкається Государя імператора і взагалі росіян (в оригіналі — „русских"). В кінці „Сна" він уявляє себе перед пам'ятником ... кажучи, що Петро І придушив свободу України, а Катерина довершила те, що він почав".

У цьому ж звіті знаходимо такі думки щодо поеми „Катерина": „Героїня цієї поеми покохала росіянина і породила від нього сина, але росіянин пішов у похід і не повернувся. Вона чекає, плаче, сусідки з неї сміються, батьки виганяють з дому. Катерина з немовлям на руках іде в Росію шукати свого Івана. Перехожі страхають її Росією, росіяни глузують ... Поет радить дівчатам не кохати росіян: вони чужі, приведуть до біди, посміються і покинуть ... Ця п'єса викликає ненависть до росіян. Задум поета був, здається той, що козаки-запорожці, як покинуті зваблені і зневаженою матірю сироти, залишились в степу, без батьківщини, з горем і злиднями ..."

Від часу наведеної тут характеристики творів Шевченка минуло понад сто років. Тоді росіяни заслали українського найбільшого поета, думаючи, що згасили той вогонь, що спалахнув в Україні. Тепер, побачивши через сто років, що Шевченко й досі живий у своїм народі й що нарід все більше прагне волі, вирішили фальшувати Шевченка. Виявилось раптом, що Шевченко у своїх творах ніколи не виступав проти Росії, а лише закликав любити її. Ще трохи й прочитаємо, що він сам себе присудив на заслання, що у в'язницю посадили його українські націонали за його велику любов до славної матушки — Москви.

А проте російський жандармський генерал у 1847 році уважно вивчив твори поета й добре відчув його дух. Свідчення цього росіянина правильніші, ніж фальшування Шевченка з табору „федералістів".

Святослав Шрамченко,
Капітан-лейтенант фльоти

Українська воєнноморська політика на Кримі у 1917-18 рр.

(До Дня Українського Моря)

Тепер вже відомо, скільки сил витратили оборонці давнього російського ладу в 1917 і пізніших роках на боротьбу з „окраїнами", замість домовитись з іншими народами та спільно боротись проти большевизму. Особливу увагу російські реакціонери звернули на затримання свого панування в Криму. Молодій українській державі довелося, захищаючи себе і дбаючи про майбутню кращу спільну долю татарського та українського народу, виривати з рук окупантів чорноморські порти. Ці порти, звідки Росія загрожує Европі і Азії й де колись розцвітатиме дружба татарського й українського народів.

Севастопільський рейд в 6 верстов довжини, від 250 до 450 сажнів ширини і від 35 до 63 футів глибини, по своїм якостям є одним з найкращих в світі. Північні й південні береги бухти високі, скелисті і обривисті, але до моря знижуються. Північний берег має кілька мисів і малих бухт, в які впадають короткі і неглибокі балки: Північна, Суха, Курина, Панайотова, Голіяндя, Сухарна, Маячна і Графска. Південний берег має три більші бухти, які глибоко врізуються в нього, а саме Килен-балочну чи Килен-бухту, Південну — найбільшу і найвигіднішу і Артилерійську. Південна бухта зовсім захищена від усіх вітрів і є чудовою природною гаванню. Вона фактично і є урядженою базою для Чорноморської фльоти, базою для ескадрових міноносців, підводних човнів, транспортів і кораблів різних призначень. Лінійні ж кораблі і крейсери мають сталу стоянку на Північному великому рейді.

Від Артилерійської бухти на схід морський берег, поступово понижуючись до Херсонського мису, має ще кілька більших чи менших бухт, а саме Карантинну, Херсонеську, Козачу, Пісочну, Камишову і Стрілецьку. Від Херсонеського мису берег круто повертає на південний схід, поступово підвищується і переходить в стрімкі, часами нависаючі кручі, які утворюють біля Балаклави вигідну, лише з тісним виходом в море, бухту — базу для підводних човнів, якою вона була і зараз є.

В Севастополі ж находиться і найбільший на Чорному морі та і взагалі на Близькому Сході сухий док для лінійних кораблів-дреднавтів.

Справа можливої приналежности Криму до України кілька разів служила темою для численних таємних докладів Українського Морського Генерального Штабу, як головним чином під час правління гетьмана Павла Скоропадського, так і під час Головного Отамана Симона Петлюри.

Те, що колись через недозрілість державної думки Центральної Ради, було попущено відносно Криму, то з часом повинно було направитись і почало було направлятись відразу: Національне військо, як коситель здорового державного розуму хотіло відразу ще в березні-квітні 1918 року направити по-військовому Кримську справу. Кримська група Запорізької Дивізії полковника Болбочана швидким маршем посунувшись поперед німців, звільнила Крим від большевиків аж до Бахчисараю і околиць Ялти і вже мала замір подати руку Чорноморській фльоті, яка тоді зосередилась в Севастополі в цілому під українським прапором, але це не вдалося, бо німецьке командування, опираючись на постанову-заяву Центральної Ради, примусило українське військо повернутись за Перекоп.

Український національний прапор повівав теж і на всіх кораблях торговельної фльоти, які тоді підтримували реґулярні рейси між портами Чорного і Озівського морів і між всіма портами Криму.

В наказах по Морському Відомству про Крим зустрічаємо перший раз 24 грудня 1917 року в Наказі Генерального Секретарства Морських Справ Ч. 3, думку, якою Крим, як і Бесарабщина і Північний Кавказ, рахуються навіть тоді вже частинами Української Держави.

13 березня 1918 року було оголошено Наказом по Морському Відомству Ч. 8: „Тимчасовий закон про фльоту УНР", ухвалений Центральною Радою 14. 1. 1918 р., по якому російська чорноморська фльота як воєнна, так і торговельна проголошується фльотою УНР, і з цього часу російські воєнні і торговельні кораблі на Чорному і Озівському морях (пар. 5) піднімають український прапор (що Чорноморська воєнна фльота в повному складі виконала 29 квітня 1918 року в Севастополі). В наслідок цього закону, наказом по Мор. Відомству з 17. III. 1918 р. Ч. 2/17 було приписано Командуючому фльотою скупчити всі боєздатні воєнні кораблі до Севастополя, як до свойого порту, а кораблі потребуючі більшого ремонту до Миколаєва.

Цікаво, що не дивлячись на крайні-соціялістичні впливи, які тоді віяли, все таки вдалося нашим воєнно-морським чинникам провести в тому ж наказі ще точку „Б", яка категорично касує всяке виборне „начало" командного складу фльоти і разом з тим зносить всі судові (корабельні), дивізійні та інші комітети і „Центрофльоту" (в Севастополі), які створилися на Чорноморській фльоті під час Керенського і большевиків.

19 квітня 1918 р. (Наказ по М. В. Ч. 31) начальником оборони побережжя Кримського півострова і комендантом м. Севастополя призначено капітана II ранґи Миколу Містникова з відповідним штатом. Далі Головним Комендантом всіх портів Чорного і Озівського морів і Командуючим фльотою, згідно зі „Сводом В-Морських Постанов" був призначений віце-адмірал Покровський Наказ по М. В. 24. IV. 1918 р. Ч. 36, 3. V. 1918 Ч. 45 і 23. V. 1918 року Ч. 70).

21 травня 1918 р. маємо слідуючий наказ:

Наказ по Морському Відомству Української Держави Ч. 6/069, 21 травня 1918 р. м. Київ:

По наказу Гетьмана Павла, Капітан I ранґу (вже був підвищений в контр-адмірали, але наказ про це не був ще оголошений. Контр-адмірал Михайло Михайлович Остроградський - Апостол походив від Гетьмана Апостола. Помер на еміграції в Румунії в 1926 році), Михайло Остроградський призначається офіціяльним представником Морського Міністерства Української Держави до м. Севастополя для зв'язку з германським командуванням на Кримі по питанням, які торкаються: воєнних кораблів, транспортів і пароплавів (торговельних), базуючихся на Севастополь, їх особистий склад, Севастопольське портове правління, а також по всім воєнно-морським питанням на Кримі.

27 травня 1918 року розпочато залічування до резерви в Севастополі старшин і підстаршин фльоти, які не залишилися на дійсній службі. (Наказ по М. В. Ч. 74).

Наказом по Морському Відомству Ч. 102, від 10 червня 1918 р. Контр-адмірала М. М. Остроградського-Апостола призначено в розпорядження Гол. Командира всіх портів Чорного і Озівського морів, а Контр-адмірала Клочковського (теж перебуваючого тоді в Севастополі) призначено на його місце. При чому характерно, що в Наказі підкреслено необхідність зложити візиту Командуючому німецькими військами на Кримі генералові фон-Кошу, бо контр-адмірал М. Остроградський-Апостол (тримав свій прапор на лінійному кораблі „Св. Евстахій" — 2-ої Бригади Лінійних кораблів Чорного моря), рахуючи себе в воєнно-морськім відношенні повним господарем на Кримі, в дечому образив німців, а з ними тоді треба було багато рахуватись, отже тому й було додано в наказі відносно візити, щоб контр-адмірал Клочковський встановив тісліший зв'язок з німцями.

(Докінчення буде)

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

Вол. Дорошенко

МОЇ ВЗАЄМИНИ З ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКОМ

(Спогад у 1-ші роковини смерти й 70-ліття народин).

(9)

Книжкою Наріжного енкаведисти користувалися при допитах українців у Чехії. Вона стала настілною книжкою для їхніх слідчих. Коли в Празі большевики арештували відому українську діячку Зинаїду Мирну, то слідчий при допиті її казав: „Не брешіть, ми маємо „Українську Еміґрацію" Наріжного".

На еміґрації в Баварії жили ми з Дмитром Івановичем у різних місцях, тому майже не бачилися. Він жив під Авґсбурґом, а я спочатку в Карльсфельді під Мюнхеном, а вкінці в Берхтесґадені. Дмитро Іванович працював як культурно-освітній референт ЦПУЕ, був обтяжений працею і жив серед обставин, які не сприяли писанню листів. Він скаржився мені, що не мав навіть стола, за яким міг би писати. Тільки раз бачилися ми прихапцем, коли він, бувши у Мюнхені, скочив до недалекого Карльсфельду (1946 р.). Але в травні 1946 р. карльсфельдський табір був розв'язаний, мені з сім'єю довелося переїхати до Берхтесґадену, далеко від Мюнхену, а тим більше від Авґсбурґу, і ми вже більше не бачилися. Невдовзі, бо вже в 1947 р. Дмитро Дорошенко переїхав до Канади, де бував із доповіддями ще перед війною, познайомився з людьми й обставинами, то й рішив тепер коротати там свій вік. Оселився в Вінніпеґу, де дістав посаду в колеґії св. Андрія. Викладав у ній аж три предмети. Але незабаром, від травня 1948 р., стративши голос, зостався без заробітку. Піддержувала його тільки Автокефальна Православна Церква. Писав мені Покійний, що жилося „не з медом". Раз-по-раз хворував і став зовсім інвалідом. А на довершення лиха послизнувся в ваґоні трамваю і впав. „Після цього „упадку" щось у мене помішалось в голові, якийсь шум, хоч голова й ціла. Але не твердо стою на ногах, усе боюся впасти ... Одним словом, я розклеївся" (писав до мене 18 листопада 1949 р.). Останніми часами почуваю себе взагалі неважно і мушу сугубо стерегтися. Маю грипу". (Лист із 29. XII. 1949). „Досі не можу прийти в норму ... Ви читаєте в газетах, що я там десь виступаю ... Але все це роблю як якийсь ґальванізований труп. Беруть мене і везуть ..." (4. III. 1950).

В останньому листі, що я його мав від свого покійного приятеля, він теж жаліється на своє здоров'я: „У мене нова халепа із здоров'ям: я впав на вулиці й не міг сам встати, прохожі підвели мене й завели до хати. Недавно оглядяв мене лікар-спеціяліст, може на літо буду в стані говорити, а от щодо мого „падіння", то справа гірша, чи не ознака це порушення „статичної" рівноваги... В мене високий тиск крови ... Видко зближається кінець" (23. III. 1950). В таких обставинах Покійному було не до листування. Написавши невеличкого листа, він оправдувався: „Мені тяжко писати, і я кінчаю". Проте, я одержав від нього й пару довших листів, що нагадали мені його колишні посланія. Це він хотів надолужити занедбання листування після виїзду з Праги. Він сам признавався, що колись любив писати листи і дійсно чоловік одержував від нього лист на кілька сторінок, а тепер, каже, „написати листа зробилося для мене важко" (28. XI. 1949).

Здоров'я його не поправлялося, а навпаки, щораз гіршало. А тимчасом Наталія Михайлівна (дружина), спркивши собі Канаду, постановила вернутися в Европу, де сподівалася знайти кращі умови для вдосконалення свого драматичного таланту, ніж у таких відносинах, як в Канаді. Воно справді жилося їм у Вінніпеґу, як я вже згадував, „не з медом" та й прикро було відчувати серед місцевого громадянства, а надто в так званих „гетьманських" колах брак зрозуміння тяжкого становища видатного українського вченого, такого заслуженого для гетьманської справи, й охоти належно допомогти йому дожити призначений долею невеличкий уже реченець. Мабуть потішали себе стереотипним — „не він один такий, багато їх", як то доводиться чути від добре ситуованих „автохтонів", що посідають гарні „джаби" й мають „гавзи" та порядні конта в банках. Проте везти важкохворого чоловіка в далеку, тяжку дорогу, було більш ніж ризиком.

Покійний д-р Л. Цегельський, що виїхав був до Ню Йорку попрощати Дорошенків на від'їзднім, оповідав мені, в якому тяжкому стані був Дмитро Іванович. Ходити він майже не міг. Із таґону до почекальні на двірці довелося нести його в кріслі. В таких невеселих обставинах прийшлося відмовитися від прилюдних урочистих проводів. Не до того було.

Цілком зрозуміло, що тяжка подорож ще більше знесилила Покійного і він уже не довго топтав ряст у зовсім нерайдужних европейських обставинах. Незабаром прийшла сумна вістка, що проф. Дмитра Дорошенка не стало. Змучене серце не видержало...

V. Дм. Дорошенко, як людина й діяч

Покійний Дмитро Іванович зробив за свого життя блискучу кар'єру — громадську, політичну й наукову. Краєвий Комісар Галичини й Буковини за Тимчасового Російського Уряду, себто генерал-губернатор, Губерніяльний Комісар, себто губернатор, Чернігівщини, Міністер-президент (хоч і коротенько) Центральної Ради, Міністер Закордонних Справ за Гетьманату, Професор Українського Державного Університету в Кам'янці Подільському, Українського Вільного Університету у Празі, а опісля в Мюнхені й Чеського Державного „Карлового" університету в Празі, Польського Державного у Варшаві, директор Українського Наукового Інституту в Берліні, Голова Товариства „Музей Визволення України" у Празі, дійсний член НТШ і нарешті Президент УВАН на скитальщині — ось визначні щаблі його небуденної кар'єри. І треба сказати, що скрізь, на кожному становищі, яке займав, був Дмитро Іванович, як то кажуть, на місці. Скрізь не тільки добре працював — з нього був робітник пильний, точний, акуратний і невсипущий, — але й гідно репрезентував українське ім'я та заступав українські інтереси. Свої успіхи на всіх цих становищах багато завдячує Покійний, крім згаданих вище прикмет, свойому тактові, свойому вмінню лагодити з людьми, вирозумілості й своїй здатності до розумного компромісу, не поступаючися при цьому своїми принципами.

Ставлячи загально-народні інтереси вище від гурткових чи партійних, Дмитро Іванович завжди вмів знайти ту середню лінію поступування, що вела до згоди. Вмів і сам включатися в роботу з людьми інших поглядів і добирати собі співробітників різного світогляду й напряму, аби лише були кінці чесними українськими патріотами. А це була великої ваги прикмета, бо тільки під проводом такої толерантної людини може успішно й гармонійно йти праця. На жаль, у наших діячів ця прикмета дуже рідко трапляється. Скільки то ми мали та й маємо людей заслужених і працьовитих, але рівночасно непомірно амбітних, що не терплять коло себе співробітників, які мають власну думку й дорівнюють їм своїм розумом і досвідом, а оточують себе дрібними підлизайками.

Дмитро Дорошенко не належав до цього типу амбітників. Він не був ані хворобливо-амбітним, хоч знав собі ціну, ані дрібним інтриґантом. Словом був дуже чесною й порядною людиною, з якою присмно було мати до діла. Досить пригадати його добір собі помішників на адміністративні посади в Західній Україні за його там управи, щоб переконатись, що справу він ставляв понад усе. На становище Краєвого Комісара по звільненні з генерал-губернаторської посади гр. Вобринського, дістався Дмитро Іванович завдяки своїй тактовності. Він був однаково присмливим кандидатом і для українського громадянства й для Тимчасового Уряду, що вважав його за найбільш поміркованого і згідливого з-посеред українських діячів.

(Продовження буде).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

М. Дем'янчук (Міннеаполіс, Мінн.)

ВІД СЛІВ ДО ДІЛА!

(Організування українських економістів).

З правдивою радістю прочитав я в кількох числах „Свободи" статті про плян створення професійного товариства (організації) українських економістів.

Кожний український купець і промисловець, будь він теж звичайний робітник, чи самостійний кугець на американському континенті, з цікавістю слідкує за розвоєм започаткованої в пресі кампанії за створення організації „економістів". Дотеперішні статті підходять до мети досить обережно. Оскільки не помиляюся, дискутанти обговорюють плян створення організації, що мала б охоплювати людей, що працюють, чи будуть працювати в різних ділянках економіки, як теоретики, чи як практики, як економісти - вчені, чи як господарники - практики, промисловці, купці, ремісники, торговельні посередники, агенти і т. п. та відповідний молодий дорібст.

З якого боку не підходили б дискутанти до цієї справи, найважнішим — на мою гадку — є факт, що вкінці заговорено в нас на економічні теми. Незвичайно відрадне явище, що врешті-решт дійшла до свідомости гурта людей конечність **організувати економічний сектор американсько-українського громадського життя.**

Якось вже в нас все так бувало дотепер і в старому краю, на скитальщині в Европі і тут в Америці, що організація економічного нашого життя порівнюючи з іншими його ж (життя) секторами приходила відносно пізно. Візьмімо під увагу західньо-українські землі до першої світової війни: ми мали вже в Галичині різні політичні партії, імпозантні наукові, культурно-освітні, спортово-руханкові товариства, приватне шкільництво поруч малесенького числа (около 350) кооперативних крамничок по селах, декілька більших крамниць „Народної Торговлі" в кілька містах та ще меншого числа приватних крамниць, до того ще одно промислове підприємство (фабрика пасти) та деякої кількости малих водних млинів і цеголень та молочарень!...

І треба було аж твердої дійсности під польською окупацією, щоб, на протязі короткого часу, наші західньо - українські землі вкрилися сіткою різних торговельних, промислових та ремісничих приватних підприємств, кооперативних і приватних.

Всі ми, що були співтворцями того нашого економічного походу, що виростав самотужки, добре пам'ятаємо те велике досягнення, яким було для українського приватного купецтва й промислу створення „Союзу Українських Купців та Промисловців у Львові", для мережі кооперативних крамниць, поставання Повітових Союзів та „Центросоюзу", для молочарень „Маслосоюзу". Також давно засноване товариство українських ремісників „Зоря" у Львові поширило було свою діяльність на весь край.

Ці всі об'єднання приватної торговлі й промислу, та кооперації різних видів, як також ремесла, були життєвою конечністю їхніх складових частин. Вони виросли із тієї ж життєвої конечности та на протязі свойого навіть відносно короткого життя оправдали своє існування всеціло та блискуче.

Але теж і тут, на американській землі, життєва конечність заставляє нас призадуматися над покликанням до життя організації українських господарників - економістів.

Гадаю, що вже крайня пора перевести наміченний плян в життя, бо від самих міркувань-дискусій справа вперед не піде.

На мою гадку справу організації економістів повинен взяти в руки меткий канадійсько-американський український ініціятивний комітет та подбати в першу черєу про реєстрацію: 1) українських економістів-теоретиків-вчених, 2) активних українських промисловців, купців, ремісників та інших підприємців, що теперпрацюють за фахом, 3) українських промисловців купців, ремісників та інших підприємців по званні, що під сучасну пору не працюють за своїм фахом, 4) української молоді, що студіює економічні науки та працює в промислі, торговлі та ремеслі.

В парі із реєстрацією наших економічних кадрів, повинен ініціятивний комітет пов'язати із свойого центру безпосередній зв'язок із цілою американською канадійською провінцією та різними шляхами поглиблювати та поширювати той зв'язок, доручаючи також творення на місцях гуртків українських купців, промисловців, ремісників та заохочуючи їх до закладання різних власних чи спілкових українських підприємств і помагати бодай морально вже існуючим підприємствам.

Знов українські промисловці, купці та ремісники, не кажучи вже про економістів - вчених, повинні живіше цікавитися такою важливою справою, як створення організації українських економістів. Також не сумніваюся, що часопис „Свобода" і надалі захоче залишитися трибуною організованого українського економічного світу.

Побажати б також, щоб хтось із компетентних чинників порушив справу створення фінансової бази для організованого українського сектору та широких кол українського громадянства. Маю на думці можливості заложення українського банку. Бож відома річ, що ані поодинока фірма, ані об'єднання фірми, не можуть дійти в сьогоднішній час, не спираючись на якусь фінансову інституцію. Щоправда в американській дійсности питання кредитування здорового торговельного чи промислового підприємства можна розв'язати легко самому власникові даного підприємства, пов'язуючи з будьяким банком. Проте будуючи стан організацію українських економістів, не можна поминути мовчанкою справи української банкової установи тимбільше, що українські банки в Америці вже існували. Також із урухомленням організації українських економістів не повинно бути надто великих труднощів, бо — як оповідають старі емігранти — така організація також вже тут існувала.

Тому не марнуймо дорогого часу. Хай Ню Йорк — Филаделфія — Торонто беруть ініціятиву в свої руки, а успіх буде певний.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ

цього року в УССР відмічено лише одною статтею в „Рад. Укр." під заголовком „Т. Г. Шевченко і В. В. Стасов", в якій до „вихователь" Т. Шевченка Бєлінського, Добролюбова, Чернишевського і інших додано ще одного „опікуна і наставника" — В. В. Стасова „великого російського художнього критика".

„Шевченко і Стасов виросли і сформувались на ґрунті передової російської культури — культури Пушкіна і Гоголя, Грибоєдова і Лермонтова. І Шевченко і Стасов одночасно відчули на собі могутній вплив Бєлінського; обоє вони прийшли до революційно-демократичних ідейно-естетичних поглядів М. Г. Чернишевського".

З статті довідуємось, що „...Шевченко рішуче відстоював самобутність російського мистецтва, його вищість над західньо-европейським мистецтвом того часу".

Цікава дефініція місця Т. Шевченка в московській ієрархії вартостей — Стасов, мовляв, „надавав винятково значення покажзові портрета великого українського народнього поета в скарбниці російського національного мистецтва".

Т. Шевченко „української народности російської національности" такий новий московський „винахід".

СТАН НАРОДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

за словами Л. Корнійця на раді союзу в Москві, є такий: „В нашій республіці налічується близько 30 тисяч самих тільки початкових, семирічних і середніх шкіл, в яких навчається близько 7 міл. дітей". На республіканській нараді „працівників народньої освіти" 3-6 березня міністер народньої освіти УССР Г. Пінчук про це саме сказав: „Тепер на Україні працює понад 29,500 шкіл, в яких навчається більш як 6,6 мільйонів учнів".

В 1937 році (за даними „Ітоґі виполнєнія второго пятілєтнєго плана развітія народного хозяйства СССР, Госпланіздат. Москва 1939".) на Україні (в тогочасних кордонах) було 5364,8 тисяч „учнів початкових і середніх шкіл або 17,9% до цілого населення. Застосовуючи цей відсоток відношення числа школярів до цілого населення, в 1949-50 році, до яких відноситься публіковані дані про учнів, загальне число населення України в її сучасних кордонах мало б бути 39 мільйонів.

На нараді відмічено „низька успішність частини учнів пояснюється насамперед тим, що в ряді шкіл викладання навчальних предметів проводиться на низькому ідейно-науковому рівні, сутня індивідуальна робота вчителів і піонервожатих (комсомольці — керівники дитячих комуністичних організацій — піонерів. ред.) з школярами, а також повсякденний педагогічний контроль з боку керівників шкіл і відділів народньої освіти. В деяких випадках допускається зниження вимог до учнів, штучне підвищення оцінок у відзначенні їх знань", цебто навчання в школах просякнете показово стахановщиною, як й у всьому іншому. Відмічено також що в старших клясах немає боротьби з ідеологією, „буржуазного націоналізму" („Рад. Укр." 9 березня).

ПОСАДКА ЛІСОСМУГ.

Д. Коротченко сказав: „Тільки торік посіяно і посаджено 207 тисяч гектарів полезахисних лісових смуг, збудовано багато ставів і водоймищ", („Рад. Укр.") 9-го березня).

„ТРАГЕДІЯ" ДІНІСТА В КИЇВСЬКОМУ ТЕАТРІ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

під заголовком „Під золотим орлом", написана Ярославом Галаном, показана українському глядачеві. Про цю „трагедію" „Рад. Укр." 12 березня подає: „Глядача глибоко хвилює основна ситуація трагедії — пощастить чи не пощастить великій групі радянських людей, очолюваних колишнім севастопільським моряком Андрієм Макаровим, вирватися з американського табору і повернутися на батьківщину. На перешкоді радянським людям, що прагнуть повернутися до дому, стоїть не тільки майор Петерсон (американець, як і належить в тих випадках начальник контррозвідки, за референцією рецензента і Я. Галана. — ред.). Він має добре оплачуваних помічників — українського націоналіста Цуповича і колишнього бургомістра одного з білоруських міст Акрадія Бєліна".

УДАРНИЦЯ ТІТКА ГАНКА

Рецензент „Рад. Укр.", розглядаючи збірку поезій „У широкому степу", каже: „Хоче поет показати передову колгоспницю, яка вболіває душею за громадське добро, а пише про неї так:

Хто не знає нашу тітку Ганку,
Ну й непосидяча, хай їй грець.
Цокотить вона безперестанку,
Всіх замучила вкінець.

вона і „втирає бригадиру носа", і „задасть комірникові чосу", і „у ковалів підійме бучу", і „на ланкову, як грім із тучі". Одного не видно з вірша, коли ж, де і як працює сама тітка Ганка... (підкреслення наше — ред.) вони б (рецензенти-редактори збірки. — ред.) піказали авторові, що не такими словами треба змальовувати передову людину колгоспу", повчає „Радянська Україна".

Невдаха Сергій Мушник дав клясичний образок колхозної управи, ого нещасного чехівського „унтера Пришибєєва", який нічого більше не знає, як тільки навісне „рразойдісь", „держі і не пущай", в даному разі колхозного „утер-пришибєєва" в спідниці, і разом з своїми редакторами і рецензентами попав на гачок „недремлющого ока".

„ГОСУДАРСВЕННИЙ СОВЄТНІК ФІНАНСОВОГО ВЄДОМСТВА 3-ГО РАНГА"

такий титул має „міністр УССР" тов. Щетінін („Рад. Укр." 11. березня).

В сучасному СССР відновлено генеральські титули цивільної служби — на залізницях, транспорті, зв'язку, промисловості і т. п. з введенням відповідних уніформ, пагонів, відзнак і т. п. Один з таких титулів подано вгорі.

(У. Д.).

В Л. М. КЛЮБІ.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 2-го травня в приміщенні Клюбу при 149 2-га евеню чергову доповідь виголосить п. Василь Косаренко-Косаревич. Тема доповіді: „Правдивий образ Східної Европи". Початок, як звичайно, о год. 7.30 ввечорі.

Літературно-Мистецький Ярмарок

Підбадьорений дійсно чималими успіхами своїх що-тижневих літературно-мистецьких імпрез у власній розмірно-невеличкій салі, Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку рішив вийти з свого „гетта" й виступити перед широкою публикою у великій салі Ню Йорку. Склались на це міркування двоякої міри: і бажання дати ревію своїх передових сил, зорганізованих по Секціях Клюбу, і здобути дещо фондів, потрібних Клюбові для покриття великих адміністраційних видатків, що впали на Клюб із винайму цілого будинку на 2-гій Евеню. Здається, що престижево-репрезентаційний момент грав тут таки ролю головну. Вказує на це сам список прізвищ, що їх вичислює реклямова афіша Літературно-Мистецького Ярмарку. Знаходимо там дійно передові прізвища сучасної української літератури і журналістики, і музики, і співу, і танку і театру. Вже по самих отих прізвищах можна знати, що Вечір, що його дасть Літературно-Мистецький Клюб стоятиме на високому рівні. Різнородність програми, переплітання живого слова музичними, вокальними і танечними точками, вийді скеч із передовими діячами української сцени, врешті взагалі оригінальність такого вечора, що його ще досі українці в Америці ніколи не мали і не оглядали — це все складається на імпрезу, що далеко переростає масу різнородних інших імпрез.

Тому не дивниця, що існує чимале зацікавлення цією імпрезою, заповідженою на неділю 4-го травня в салі „Ірвінґ Скул" недалеко 14-тої вулиці й Юніон Скверу. Українці взагалі (і на рідних землях) не мали такого театру-ревії, щоб там чергувалися поважні точки з веселим, гумором з поверховнішими. Тим паче не мали такої сцентралізованої літературно - мистецької організації, як ЛМКлюб у Ню Йорку, яка могла б виступати назовні із своїми членами, даючи барвистий і різнородний вечір розваги, де можна б почути безпосередньо від найчільніших поетів чи новелістів зразки їхньої творчости і де можна б почути спів, музику і побачити мистецтво театру. Сама Управа ЛМКлюбу, наскільки знаємо, свідома того, що робить сміливий експеримент. Всі дотеперішні експерименти ЛМКлюбу були великими успіхами. Існують всі дані вірити, що й Літ. Мист. Ярмарок буде найбільшим успіхом.

Проголошена афіша не подає докладної програми тієї імпрези, називає лише — в поазбучному порядку — виконавців та зазначує при кожному прізвищі його ролю. Як довідуємось, відкриє вечір голова ЛМКлюбу, проф. О. Литвиненко. Літературу репрезентуватиме передусім найчільніший із живучих українських поетів — Евген Маланюк та поет Вадим Лесич. Із прози — слухачі вперше почують уривок повісті, що залишилась після молодоповерненої доньки відомої письменниці Л. Коваленко-Івченко, — читатиме артистка О. Добровольська. Микола Понеділок дасть новий зразок своїх веселих оповідань. Музика заступлена двома чільними артистами: Вадим Кіпа (фортепіян) і Володимир Цісик (скрипка). Таксамо у співі — дві сольові точки, двох славних наших артистів: Марія Лисоґір (сопран) і Осип Стецура (баритон). Танкове мистецтво представить артистка танечниця Рома Пройма своїми новими креаціями. Декілька слів скаже — ред. Л. Мишуга. Це буде єдина промова. На закінчення вечора буде відіграний скеч пера Івана Керницького та артистичними силами Йосипа Гіряка й Тамари Позняківної. Всі точки програми в'язатиме конференсіє, що ним буде Іван Кедрин. Акомпаніяторки — Ольга Дмитрів, Іванна Приймак і Евгенія Чапельська.

Вся програма обрахована на дві з пол. год., з короткою перервою. Управа ЛМКлюбу заявляє, що якщо не вдалиться якість „непередбачені несподіванки", то прилюдні глядачі й слухачі не жалуватимуть того, що прийшли, не будуть нудьгувати й матимуть до вибору — кому що найбільше до вподоби — пребагатий крам на першому в Ню Йорку (й Америці) Літературно-Мистецькому Ярмарку.

К.

Південно-африканська криза являється кризою демократизму

Кептавн. — Південна Африка. — Боротьба обидвох південно-африканських партій за зміну конституції являється кризою того, як розуміти засади демократичного правління. Партія Націоналістів під проводом прем'єра Даніеля Ф. Маляна стоїть на становищі, що абсолютна більшість його партії має право змінити конституцію в той спосіб, що вибере звичайною більшістю новий найвищий Суд, який скасує вирок теперішнього безпартійного Найвищого Суду, що не дозволяв на зміну конституції — зміну виборчих прав т. зв. „Кольорових" (мішанців), яких представники в парляменті завжди голосували проти націоналістів. Це становище націоналістів викликало неприхильний відзив за кордонами Південної Африки, де думають, що становище націоналістів подібне до фашистівських засобів панування над великою, бо 40% білою меншістю, репрезентованою Партією З'єдинених, що під проводом Стравса. Страве бореться за те, що до зміни конституції треба більшости двох третіх голосів. На цьому самому становищі стоїть і теперішній безпартійний Найвищий Суд, який досі формований на взір ЗДА, де також Найвищий Суд покликується на безпартійні засаді.

Де Ґоль перестерігає перед поголосками

Париж. — Головна квартира ген. де Ґоля видала вчора перестороги перед „фальшивими поголосками", які поширюються в останньому у зв'язку з недалекими виборами до сенату. В перестрозі не сказано виразно про які саме поголоски мова, але вважається, що ця перестрога відноситься головно до вісток, що ген. де Ґоль задумує перевести чистку в своїй партії та виключити з неї ті консервативні елементи, які в останньому, не зважаючи на опозицію де-ґолівських лідерів, — підтримували уряд Антуана Піне.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 63 тисячі членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Россфорд і Толідо, Огайо

Громадська праця.

Українська Громада Россфорд і Толідо улаштувала, заходом місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету, два концерти з нагоди Листопадових роковин 2. ґрудня 51. та Соборности України 3. лютого 1952 р.

Оба концерти відбулися в Россфорді, Огайо. На програми зложилися принагідні святочні промови, декламації шкільних дітей та патріотичні пісні, які відспівав церковний хор під орудою пані Анна Палко. Бурю оплесків викликав виступ хору шкільної дітвори, який відспівав вміло декілька патріотичних пісень.

Спеціяльна подяка належиться церковному хорові, а особливе признання диригентові, пані Анні Палко, за безкорисний труд.

На обох святах зібрано на Українськиий Конґресовий Комітет $295.25.

Ю. Р.

Дітройт, Міш.

Драматичний Гурток при СУМА.

В березні мин. року зорганізовано новий осередок СУМА на Дітройт — захід. Три місяці пізніше при тому ж осередку створено драматичний гурток, який за час свойого короткого існування дав нашому громадянству три виставки: 1) „Зв'язкова Галя", пєса на три дії з життя і боротьби УПА на рідних землях. 2) „Панна Гапка, комедія на 3 діз з життя большевицьких окупантів на Західній Україні підчас першої світової війни. 3) „Добрий інтерес", комедія на чотири дії з часів ширення пропаґанди між населенням Зах. України, щоб вона вкладала свої зайві гроші до українських банків і кооператив.

Ця остання вистава була дана на сам Великдень, 20 квітня 1952. Здається, ролі в ній були так добре розподілені, що кожний аматор виконав своє завдання якнайкраще.

Характеризація та костюми були рівнож на своєму місці. Сама гра слів, як також гра рухів були так фахово виконані, що публіка мала добре з чого сміятись.

На перше місце в грі слів висунувся і здобув признання публіки п. Петращук в ролі господаря Яця, довкруги якого з його „талярами" і „добрим інтересом" вся дія відбувалась, тоді, як в грі рухів перше місце здобув собі п. С. Кльось в ролі кума Гринька. Роля Насті, дружини господаря, в особі п-ні Н. Калинич, як також їх доськи Марусі, в особі п-ни О. Мякуш, були виконані теж дуже добре. Дальші дієві особи, що виступали: Терлецький В., Терлецький І., Крупка Ст., Кукурба В., Поделяк І., Кльос А., та Федак Р., вив'язались рівнож зі своєї ролі дуже добре. Лотишська орхестра грала перед виставою, підчас перерв і по виставі гарні українські народні пісні, що ще краще уприємнювало публиці проведений на виставі час. Хоч публіка і не виповнила цілком „по береги" салю, як того можна було сподіватися, однак помітне збільшення зацікавлених у виставах зростає, тому є надія, що гурток далі працюватиме над собою та притягатиме до себе щораз нові сили, щоб в недалекому майбутньому стати добрим драматичним гуртком-театром. Багато свойого труду і часу на цих виставах вложив режисер п. Касперт. Його фахове знання і організаційний хист на останній цій виставі виказалися досконалими і треба вірити, що намічена ним драма „Ясні зорі" в близькому майбутньому пройде з ще більшим успіхом, чого йому і гурткові зі серця всі бажаємо.

Присутній.

Ст. Луїс, Мо.

Шевченківське Свято.

В першу неділю квітня зійшлись усі наші громадяни до Народного Дому, щоб вшанувати великого співця українського народу, Тараса Шевченка. Велику залю прибрано чепурно на це свято. На сцені серед вишиваних рушників пишався образ Поета.

Місцевий хор під управою п. мґра Данилевича відкрив свято, співаючи „Заповіт". Слідував короткий, але змістовний реферат п. проф. Дубицького ,в якому зокрема підчеркнено відношення Шевченка до нас. По рефераті прийшла чи не найкраща точка цілого свята — пісня і декламація наших найменших. Це теж вислід довгої підготовки і завзятої праці мґра Данилевича. Слід зазначити, що п. Данилевич є одним з тих громадян на терені Ст. Луїс, що вкладають найбільше труду, щоб пожвавити наше культурне життя.

Поему про життя Шевченка продеклямував п. Недільницький. Треба признати, що п. Недільницький має неабиякий талан в цьому напрямі. Хор відспівав Шевченка „Садок вишневий". Хор цей — єдина того роду група в Ст. Луїс — має добрі вигляди на майбутнє.

По короткій перерві слідувала інсценізація Шевченкової поеми „Розрита Могила", у вмілому виконанні пані Томин і панни Дашо. Ще раз виступили зі співом діти. Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Цьогорічне Шевченківське Свято в Ст. Луїс — це ще одна з наших рідких та вдалих імпрез. Сподіємося, що буде їх більше!

О. Г.

Бріджпорт, Конн.

Шевченківська Академія.

В цьому році Шевченківські дні гідно відсвяткувала українськи правосл. парафія св. Покрови.

Місяць перед тим, наш церковний хор, який складається зі отарої і нової еміграції й молоді тут народженої, взявсьретельно концерту під управою дириґента (б. члена Укр. Нац. хору проф. О. Кошиця) п-ні Катерини Ніжанковської.

Дня 23 березня відправлено в церкві св. Покрови по Службі Божій — панахиду, а в год. 7 вечером у гарно прибраній великій галі (Єпископальної церкви при Біч вул.) був удекорованию портрет нашого Генія в рушник з самого Канева та в живі квіти. Біля портрету почесну варду мали: Ольга Червонишенко, Андрій Івасишин і наймолодші українці американського походження П. Левкович і К. Левкович у гарних укра їнських строях.

Ппопулярний і відомий американсякий часопио „Брікжпорт Пост" прислав свого репортера і зняв цей портрет з вартою на хвальних сторінках свого часопиоу, додавши допис про нашого Генія.

Академію відкрив о.пврох прот. М. Литваківський рефератом про значення і ролю Тараса Шевчен - ка для укаїнського народу. За змістосвний реферат прелеґент був нагороджений оплесками від слухачів переповненої галі.

Після реферату виступив церковнийй хор, якого при піднятті завіси привітали оваційно. Хор виглядав мальовничо в українських строях, як ніби живі квіти. І нараз пронеслося могутніми басами „Як умрм, то поховаете..." В першін своїй частині хор відспівав з чуттям три прекрасно виконані пісні: „Орися ж ти моя ниво" слова Шевченка муз. Лисенка, „Ой сама я сама", народня пісня ар. О. Кошиця, „Де Дніпро наш котить хвилі" ар. О. Кошиця. Тепер виступили діти і молодь з декламаціями, яких приготувала п-ні Н. Литваківська. деклямували в першій частині: Александер Горячун Ольга Червмишенко, Мар. Кузів і Микола Люлька, яких нагородили рясними оплесками.

Співачка п-ні С. Ільченко проспівала сольо під акомпаніямент п-ні Штравс: „Зоре моя вечіряя" слова Шевченка ар. О. Кошиця „Три шляхи широкії" слова Шевченка, муз. Степового. Цей спів очарував цілу залю.

Другий відділ розпочала своїм прекрасним співом п-ні С. Ільенко: „На шо мені чорні брови"— слова Т. Шевченка і „Защебечи соловейко" — слова Т. Шевченка муз. Заремби. далі виступали з декламаціями: п-ні Марія Остапенко, яка зробила надзвичайно сильне вражінна, бо то була не декламація вірша „До Основ'янен ка" — а пережиття душі нашого народу. Далі деклямували: Масло Василь, Люлька Люба.

На закінчення хор відспівав: „Ой по горах, по долинах"—нар. пісня ар. О. Кошиця, „Живи Україно" слова Олеся, музика Гайворонського. На закінчення хор відспівав американський і український гимни.

Мило було чути й бачити, анші люди вміють віддати честь усім тим, що так багато причинилися до так дорого нам свята. За це оплескам не було кінця.

Коли на галі втихло, о. парох подякував учасникам і всім тим, що спричинились до цього свята. Англійською мовор переповів це п. Еміль Кучма.

Весь дохід з Академії призначений на українські цілі.

П.

Джерзі Сіті, Н. Дж.

Шевченківське Свято.

І день сприяв погодотеплий під час Святочної Академії в честь Генія Української Нації — Тараса Шевченка, що відбулася 30 березня ц. р., улаштована Відділом Українського Конґресового Комітету за участю громадських організацій під головуванням голови ВУКК п. Миколи Петришина. Заля Українського Народного Дому на Фліт Стріт у Джерзі Сиrі була переповнена: навіть у вестибюлі були глядачі. Така ж велика кількість приявних доказувала великощиру любов до свого поета-пророка Т. Шевченка.

При вступі входячим причіплювалося жетон на якому відбито голову Шевченка.

Святочна Академія розпочалася американським гимном, що його відспівав церковний мішаний хор ім. М. Лисенка під дириґентурою п. проф. О. Стецури. На сцені, на прекрасному кольоровому килимові портрет Т. Шевченка у вишитому рушнику. Під портретом, на двох тумбах, живі квіти оживляли гарно прибрану сцену.

Вступним словом відкрив Академію о. З. Бачинський: — „Слава Ісусу Христу! Велично вшановуємо свого поета-пророка Т. Шевченка, який боровся за волю й незалежність свого народу. Поет учив нас: „чужого навчайтесь і свого не цурайтесь", але дехто з нас відцурався свого й пішов на службу до ворогів. „Хто матір забуває, того Бог карає", говорив отець слова поета. І закінчив, що „настане день і святкуватимемо пам'ять Шевченка на вільній Соборній Україні!"

Згаданий вище хор виконав: „Заповів" Т. Шевченка.

Учні парафіяльної школи під проводом С. С. Василіянок прекрасно виконали деклямативну інсценізацію, яка зворушила глядачів, що й нагороджували частими оплесками. Чудово виглядала жива сценка дітей у спеціяльно виготовлених костюмах, простягаючи руку до України, яку представляла дівчинка. Дитяча сценка залишила надзвичайно гарне враження в присутніх.

Появу професора П. Савчука на сцені присутні зустріли гучними оплесками. Його глибокозмістовна виголошена Святочна промова: „Геній Української Нації" привернула увагу присутніх. Промовець змалював головні історичні дати життя й творчости Генія, підкреслюючи його революційну ролю боротьби за волю свого народу, за незалежність України.

Під час перерви переведено збірку добровільних датків на УКК.

Гарноприємне відчуття дала колективна декламація пластунів у супроводі бандури п. О. Федишина, який не вперше чарував своєю бандурою й співом глядачів.

Фортепіянове сольо відіграла п. С. Дзядова, яка зачарувала прекрасною грою.

Декламація „Іржавець" Т. Шевченка з глибоким відчуттям умілости й переживанням пре красномистецьки виконала п-на Оксана Білозор.

Знову згаданий хор відспівав: „Садок вишневий", „Учітеся", при фотепіяні акомпаніювала п-ні Вахняна-Котко. Хор заслужив з своїм дириґентом на щиру пошану збоку присутніх.

Цим же хором — українським національним гимном, закінчено цю величаву Святочну Академію.

Присутній.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. „Українська Січ", від. 39, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. травня, о год. 3-ій попол., в У. Н. Домі. Проситься всіх членів взяти якнайчисленнішу участь. — Управа.

• РОЗШУКИ •

Пошукую знайомих **ОЛЬГУ і СТЕФАНА МАСЛО** із повіту Броди. Прошу писати на адресу:
TEODOR MYCHAJLYSCHYN
1015 Brooks Boulevard
Manville, N. J.

Пошукую свого сина **АФЕНКО Василя** нар. 1926 р. і знайомих: **КОЛІСНИКА Петра,** нар. 1924 р., **ГРИНЕНКА Антона,** нар. 1911 р., які перебували 1945 р. в Гальброні (Halbron), Німеччина. Хто про них знає, прошу зголоситись: **Петро Афенко,** 25 Wilson St., Rochester 5, N. Y.

Пошукую стриєчних сестер і братів та односельчан з с. Кадлубиська, пов. Броди, Галичина, а то: **Агафію, Анастазію, Андрія, Дмитра і Олексу ЧЕХУТ.**
СТЕПАН ЧЕХУТ
2534 Belanger, Montreal, Q., Canada

Пошукую **Трофима ЛАХТЮКА і Федора ЛАХТЮКА** з села Видраниця, Ковельського повіту на Волині. Вістку про них прошу подати на адресу:
ЕМІЛІЯ ПІДГРАБЕЛЬКА
1911 W. Division, Chicago 22, Ill.

ТАРЗАН, ч. 2819. Немає часу.

„Ми зловлені!", задихаючись сказав Хірам. „Ми минули вихід!" — „Ні!", впевняв Тарзан. „Він є направо. Шукай його!"

„Двері!" — задихався Хірам з полекшенням. „Скоро відчини їх!" — кричав Тарзан.

Коли малі двері поволі відчинилися, вони просковзнулися в тьмяний коридор, не втрачаючи ані хвилини.